

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بنیاد مارشال فرہیم

کمیته فرهنگی

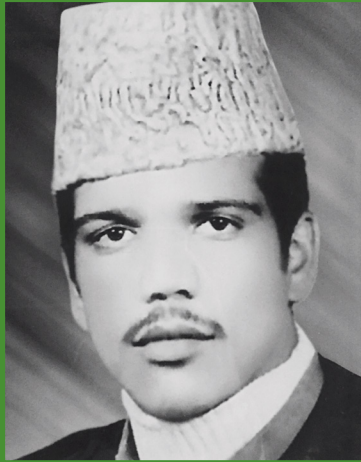
واحد نشراتی

۱۳۹۴ هـ ش

زنده‌گی‌نامهٔ مارشال افغانستان

محمدقسیم فهیم

۱۳۳۶ - ۱۳۹۲ خورشیدی

زنده‌گی نامهٔ مارشال افغانستان، محمدقسیم فهیم

محمدقسیم فهیم، فرزند مولوی عبدالمتین در سال ۱۳۳۶ خورشیدی، در یک خانوادهٔ متدین و متنفذ دیده به جهان کشود. پدرش مولوی عبدالمتین از علما و متنفذین مطرح در ولایت پنجشیر بود. مولوی عبدالمتین تحصیلات دینی خود را در کشور هندوستان فراگرفته بود. زمان تحصیلی او در هند، مصادف با اوج تنش‌ها میان مسلمانان و هندوهای آن کشور بود و این زمانی بود که شعارهای جدایی‌طلبی مسلمانان از هند رونق گرفته بود. در آن زمان، مولوی عبدالمتین طرف‌دار جدایی مسلمانان از هند نبود و تأکید می‌کرد که مسلمانان می‌توانند با حفظ جایگاه و اتحاد شان در هند، به خواسته‌های بزرگ شان برسند. مولوی عبدالمتین پس از آن‌که از «دیوبند» هندوستان سند فراغت به‌دست آورد، در شمال افغانستان به تدریس علوم دینی پرداخت و پس از مدتی به تجارت رو آورد. پس از کودتای ثور ۱۳۵۷ خورشیدی، از جملهٔ اولین بزرگان ولایت پنجشیر بود که از تشکل مجاهدین به‌ویژه از اهداف احمدشاه مسعود شهید، اعلام حمایت همه‌جانبه کرده، اهالی و بقیه بزرگان این ولایت را به پشتیبانی از مجاهدین دعوت کرد. موصوف در بین مردم درهٔ پنجشیر از احترام و جایگاه ویژه‌ی برخوردار بود.

محمدقسیم فهیم آموزش‌های ابتدایی را در منطقهٔ عمرز پنجشیر فراگرفت که پس از آن شامل مدرسهٔ دینی در چاریکار مرکز ولایت پروان شد، بعداً به‌منظور پیش‌برد تحصیلات عالی در سال ۱۳۴۹ خورشیدی، وارد دارالعلوم عربی کابل گردید. او در جریان سال‌های آموزش، مبارزات عدالت‌خواهانهٔ خود را در چارچوب نهضت جوانان مسلمان افغانستان آغاز کرد. موصوف در سازمان‌دهی مبارزات و اجتماعات دوشادوش رهبران نهضت از جمله شهید انجنیر حبیب‌الرحمن فعالیت کرد که این فعالیت‌ها در تکوین شخصیت سیاسی و اجتماعی‌اش موثر واقع شد.

محمدقسیم فهیم، پس از کودتای هفت ثور ۱۳۵۷ خورشیدی، و به تعقیب تشدید تهدیدات رژیم وقت در برابر مبارزین نهضت جوانان مسلمان، با جمعی از هم‌صنفی‌ها و یارانش در نهضت، از مسیر کابل-قندهار به پاکستان هجرت کرد؛ در این زمان، برای اولین بار، با احمد شاه مسعود شهید آشنا گردید. پس از اقامت کوتاهی در آنجا، به افغانستان بازگشت و مبارزهٔ مسلحانهٔ خود را در منطقه «شیگل» ولایت کنر آغاز کرد.

او در تابستان همان سال وارد درهٔ پنجشیر گردید و در زمینهٔ ایجاد اولین هسته‌های مجاهدین، هم‌دوش با شهید احمدشاه مسعود قهرمان ملی افغانستان، ابتدا در پنجشیر و سپس در سایر نقاط کشور همت گماشت. در اولین روزهای آغاز مبارزات مسلحانه، جهت ترتیب و تنظیم مجاهدین در شمال درهٔ پنجشیر «آب تِل،

آریب، و پریان» کار کرد.

محمدقسیم فهیم، در آغازین سال‌های جهاد (۱۳۵۸-۱۳۶۰) جهت ترتیب و تنظیم مجاهدین و حل منازعات بین گروه‌های مختلف مجاهدین، منسوب به جمعیت اسلامی و حزب اسلامی، چندین بار به مناطق شمال کابل، کاپیسا و پروان «تگاب، نجراب، سالنگ‌ها، سیدخیل و کوهدامن» سفر کرد.

محمدقسیم فهیم، در سال ۱۳۶۰ خورشیدی، به هدایت مسعود شهید در رأس یک هیأت رسمی و عالی‌رتبه جهت بسیج مجاهدین و ایجاد اتحاد در میان آن‌ها برای اولین بار به و لایات بدخشان، تخار، بغلان و کندز در شمال شرقی افغانستان رفت و در آن‌جا به فعالیت پرداخت. در نتیجهٔ آن تلاش‌ها زمینهٔ گسترش جبهات مجاهدین و ایجاد پایگاه‌ها در آن مناطق مساعد گردید. توسعهٔ پایگاه‌های نظامی در شمال، مستلزم آن بود تا ساختار و تشکیلاتی، مسئولیت‌مدیریت و سازمان‌دهی این پایگاه‌ها و واحدهای مجاهدین را در سراسر این مناطق و مناطق مرکزی کشور به‌دوش گیرد. برای انجام این مأموریت نهادی به‌نام شورای نظار ایجاد گردید. محمدقسیم فهیم، در شکل‌دهی این نهاد نقش کلیدی داشت و در اولین جلسهٔ شورای نظار که در منطقهٔ خاواک پنجشیر برگزار شده بود، به عنوان معاون این شورا برگزیده شد. نام شورای نظار نیز از طرف وی به جلسه پیشنهاد گردید و مورد تأیید اکثریت اعضا قرار گرفت. با تغییر در وضعیت نظامی و گسترش جنگ با نیروهای شوروی، محمدقسیم

فہیم، برای بار دیگر در سال ۱۳۶۳ خورشیدی، مسئولیت انسجام جبهات مجاہدین در ولایت‌های کاپیسا، پروان، و مناطق شمال کابل را به دوش گرفت و توانست ہم‌آہنگی مؤثری را میان مجاہدین این مناطق برقرار کند.

به دنبال تشکیل شورای نظار، بین سال‌های ۱۳۶۳-۱۳۶۸، مارشال فہیم مشغول انجام مأموریت‌های متعددی جهت گسترش جبهات و انسجام ہرچہ بیشتر مجاہدین در نقاط مختلف، به ویژه شمال کشور شد. این فعالیت‌ها در سال‌های اخیر جہاد مردم افغانستان به اوج خود رسیدہ بود کہ شامل تنظیم روابط با افراد با انگیزہ ملی و جہادی در داخل نظام و بویژہ در میان مسئولین امنیتی ساحات اطراف کابل بود.

در سال ۱۳۶۹ خورشیدی، جهت ایجاد ہم‌آہنگی و اتحاد بین مجاہدین احزاب مختلف در رأس یک ہیأت عالی رتبہ مجاہدین برای نخستین بار به ولایت‌های بلخ، جوزجان، سرپل، و فاریاب سفر کرد. در این سفر کہ ۶ ماه طول کشید، اختلافات درون تنظیمی و بیرون تنظیمی بسیاری در اثر میانجی‌گری و وساطت مؤثر او پایان یافت و جبهات شمال از آن پس در ہم‌آہنگی بیشتری در برابر دشمن عمل کردند.

محمدقسیم فہیم، در سال ۱۳۷۰ خورشیدی، به منظور ایجاد ہم‌آہنگی میان مجاہدین و نیروهای مخالف رژیم حاکم در کابل، با قبول خطرات جدی، با عبور از مناطق تحت ادارہ رژیم، از طریق درہ سالنگ به درہ کیان و مزار شریف سفر کرد. و در آنجا با سران نیروهای مختلف در رابطہ به ہم‌آہنگی و جلب ہمکاری

آن‌ها با مجاهدین مذاکره کرد.

محمدقسیم فهیم، پس از تنظیم نیروهای مجاهدین و متحدین آن‌ها در شمال کشور، به دستور فرماندهٔ عمومی احمدشاه مسعود، تلاش‌هایی را برای تنظیم و هم‌آهنگی مجاهدین در مناطق شمال کابل آغاز کرد که در نتیجهٔ مجموع این تلاش‌ها، زمینهٔ سقوط رژیم داکتر نجیب‌الله از طرف شمال کشور، بیشتر از پیش مساعد گردید. محمدقسیم فهیم، پس از سقوط حکومت داکتر نجیب‌الله و پیروزی مجاهدین، در ۵ ثور ۱۳۷۱، در رأس نیروهای مجاهدین وارد کابل گردید. پس از روی کار آمدن دولت اسلامی افغانستان، در سال ۱۳۷۱ خورشیدی، به فرمان رئیس‌جمهور وقت استاد برهان‌الدین ربانی، به‌حیث وزیر امنیت کشور مقرر شد. او ضمن پیش‌برد وظایف امنیت ملی، به هدایت مستقیم فرمانده عمومی احمد شاه مسعود، مسئولیت عمومی دفاع از کابل را به‌عهده داشت و در شکست کودتای ۱۱ جدی ۱۳۷۱ خورشیدی، نقش اساسی ایفا کرد.

پیش از آن‌که مجاهدین از کابل عقب‌نشینی کنند، محمدقسیم فهیم به دکتر نجیب‌الله رئیس‌جمهور اسبق افغانستان در مهمان‌خانهٔ سازمان ملل پیام می‌فرستد و از او می‌خواهد که با مجاهدین یک‌جا کابل را ترک بگوید که این خواستهٔ او از جانب دکتر نجیب‌الله پذیرفته نمی‌شود.

با سیطرهٔ طالبان در سال ۱۳۷۵ خورشیدی، مدت کوتاهی به‌حیث فرماندهٔ عمومی

نیروهای مقاومت در ولایات شمال کابل ایفای وظیفه کرد و در شکست دو حمله قوی طالبان بالای دره پنجشیر نقش مهمی ایفا کرد. بعد از آن، به هدایت فرمانده گل مقاومت احمدشاه مسعود، در بسیج و انسجام دوباره مجاهدین و دفاع از افغانستان در ولایات شمال شرق مؤظف شد و رهبری مجاهدین این مناطق را به دوش گرفت. هم‌زمان با این در ایجاد و استحکام جبهه متحد ملی برای نجات افغانستان نقش اساسی ایفا کرد. این جبهه، به‌عنوان یگانه تشکل سیاسی-نظامی فراقومی، نیروهای مقاومت را به‌شکل مؤثر محوریت بخشید. محمدقسیم فهیم به‌عنوان یکی از افراد کلیدی این جبهه، در گسترش فعالیت‌های جبهه مذکور تلاش فراوان کرد.

پس از شهادت احمدشاه مسعود در ۱۸ سنبله ۱۳۸۰، رهبران و فرماندهان مجاهدین به‌منظور انسجام بهتر نیروهای مقاومت و مدیریت بحرانی‌ترین شرایط، محمدقسیم فهیم را به حیث فرمانده گل نیروهای دولتی و مقاومت و به‌عنوان جانشین شهید احمدشاه مسعود، انتخاب کردند. در چنین وضعی او توانست نیروهای مقاومت را منسجم و از خاک افغانستان به وجه احسن دفاع کند.

به‌دنبال حادثه ۱۱ سپتامبر و توجه جهانیان به همکاری با نیروهای مقاومت، محمدقسیم فهیم به‌عنوان رهبر نیروهای مقاومت توانست در مذاکرات با نمایندگان ائتلاف بین‌المللی بر ضد تروریسم از منافع علیا و اتحاد و همبستگی مردم افغانستان دفاع کند.

محمدقسیم فهیم، در ماه عقرب سال ۱۳۸۰ خورشیدی، در رأس نیروهای مقاومت وارد کابل شد و در بنیان‌گذاری نظام نوین در افغانستان و موفقیت مذاکرات جلسهٔ «بُن» نقش اساسی را ایفا کرد.

محمدقسیم فهیم، در شرایط جدید سیاسی ناشی از حضور جامعهٔ جهانی در افغانستان، به گونهٔ مؤثری وارد عمل شد و در شکل‌دهی نظام نوین و ایجاد ثبات و امنیت در کشور نقش مهمی ایفا کرد. با ایجاد ادارهٔ مؤقت به‌حیث معاون اول رئیس ادارهٔ مؤقت و وزیر دفاع ملی تعیین شد. مارشال محمدقسیم فهیم، بعد از برگزاری لویه‌جرگهٔ اضطراری برای بار دوم به‌حیث معاون اول ریاست جمهوری و وزیر دفاع ملی کشور تعیین گردید.

او به‌عنوان رهبر مجاهدین افغانستان، به‌منظور جلب حمایت‌ها و پشتیبانی مجاهدین از نظام نوپای افغانستان، سفرهایی را به ولایات مختلف از جمله: کندهار، هرات، ننگرها، بلخ، بغلان، کندز، بامیان و کاپیسا انجام داد که در این سفرها ضمن دیدار نزدیک با مردم، در میان آنان سخن‌رانی کرد و آنان را به صلح، آشتی، هم‌دیگرپذیری و فراموش کردن گذشته فراخواند.

او تمام تلاش خود را در راستای شکل‌دهی ساختارهای سیاسی فروریختهٔ افغانستان انجام داد و در کنار سایر دولت‌مردان این کشور، پایه‌های یک دولت دموکراتیک و مردمی را مستحکم ساخت.

به پاس مبارزات اش در دوره های جهاد و مقاومت و خدمات ارزنده در ایجاد دولت جدید و نقش اساسی او در آزادی کشور، به تاریخ ۱۵ ثور ۱۳۸۱، به کسب رتبه مارشالی یعنی عالی ترین درجه در سلسله مراتب نظامی نایل شد. مارشال افغانستان معتقد بود که مقام مارشالی محصول زحمات و مبارزات حق طلبانه ملت بزرگ افغانستان در دو مقطع جهاد و مقاومت است و متعلق به خانواده های شهدا، معلولین، مجاهدین و مقاومت گران افغانستان می باشد و آنرا به عنوان یکی از مهم ترین دست آوردها و ارزش های مبارزات ملت افغانستان پاس می داشت.

مارشال افغانستان، در دوره های اداره مؤقت و حکومت انتقالی، به منظور جلب حمایت کشورهای منطقه به روند جدید و پروسه نظام سازی و تشکیل اردوی جدید افغانستان، به کشورهای امریکا، انگلستان، آلمان، فرانسه، روسیه، تاجکستان، ایران، هندوستان و امارات متحده عربی سفر کرد و طی این سفرها با مقامات عالی آن کشورها مذاکره کرد. در مذاکراتش با کشورهای متذکره، بر اهمیت مبارزه مشترک با تروریسم پافشاری کرد و حمایت این کشورها را در ایجاد اردوی ملی نیرومند خواستار شد و بر تجهیز قوای هوایی افغانستان تأکید کرد. هم چنان پیرامون روابط نیک با کشورهای دور، حس هم جوارگی با کشورهای همسایه و حمایت دوام دار جامعه جهانی برای رشد بنیه اقتصادی افغانستان تلاش کرد.

پس از انتخابات ۱۳۸۴ خورشیدی، مارشال محمدقسیم فهیم برای پنج سال در بیرون از حکومت به فعالیت‌های سیاسی پرداخت که در نتیجهٔ بزرگ‌ترین جریان اصلاح‌طلب را تحت زعامت شهید استاد برهان‌الدین ربانی زیر نام «جبههٔ ملی» بنیان گذاشت. در این فرصت روی بوجود آمدن نظام همه‌شمول تأکید می‌کرد و وحدت ملی را تنها راهکاری می‌دانست که افغانستان را از منجلا ب بیرون بکشد. در دومین دور انتخابات ریاست جمهوری، برای بار سوم به عنوان معاون اول ریاست جمهوری سوگند وفاداری یاد کرد و در این مدت در کنار سایر رهبران در راستای تحقق آرزوی دیرینهٔ مردم افغانستان یعنی صلح دائمی، تلاش کرد. او هم‌چنان برای تحکیم پایه‌های ثبات نظام و تثبیت جایگاه مجاهدین در دولت افغانستان کوشید و تأکید کرد.

مارشال فهیم، به ادبیات و عرفان علاقهٔ فراوان داشت. اشعار شاعران بزرگ از جمله: مولانا جلال‌الدین محمد بلخی، میرزا عبدالقادر بیدل و علامه اقبال لاهوری را مطالعه می‌کرد.

مارشال افغانستان صلح را یک نیاز می‌دانست و بر ایجاد وحدت و همبستگی میان اقوام افغانستان تأکید می‌کرد و همیشه از اجماع ملی می‌گفت. او حل تمام مشکلات افغانستان را، مذاکره و تفاهم کلان می‌دانست.

هنوز آرمان‌ها و آرزوهایش برآورده نشده بود که در صبح روز یک‌شنبه به تاریخ

۱۸ حوت ۱۳۹۲ خورشیدی، به عمر «۵۶» ساله‌گی داعی اجل را لبیک گفت و مردم افغانستان را برای سه‌روز در ماتم عمومی نشانند. دولت افغانستان و نماینده‌گان کشورهای مختلف، درگذشت مارشال محمدقسیم فهیم را ضایعهٔ بزرگ عنوان کرده و نقش او را در آوردن ثبات نسبی در افغانستان غیر قابل انکار خواندند.

در این میان صدر اعظم هند، نقش شخصی او را در پرورش و تقویت روابط استراتژیک بین افغانستان و هند، فراموش‌ناشدنی خواند. رئیس‌جمهور پاکستان، نقش مارشال فهیم را در ایجاد یک افغانستان مرفه برجسته گفت. رئیس‌جمهور تاجکستان، سهم‌گذاری مارشال فهیم را در تقویت رشته‌های ناگسستنی دوستی میان مردمان دو کشور، نقش بسته در اذهان تاجکستانیان خواند. به همین ترتیب رئیس‌جمهور سریلانکا، مارشال افغانستان را فرمانده نترس و یکی از شجاع‌ترین فرزندان افغانستان عنوان کرد. هم‌چنان سفیر ایالات متحدهٔ آمریکا در افغانستان، مارشال را رهبر زمان جنگ و صلح خواند و نقش او را در ایجاد دولت متحد و مدرن افغانستان مهم تلقی کرد. دفتر سازمان ملل متحد در کابل، مارشال فهیم را شریک خوب و قابل اعتماد سازمان ملل تعریف کرد. همین‌گونه فرماندهٔ عمومی «آیساف» از وی به عنوان رهبر متعهد و قوی یاد کرد و جایگاه موصوف را برای آوردن صلح و ثبات در کشور و تمام منطقه، خالی خواند.

پیگر مارشال افغانستان، به اساس مصوبهٔ اختصاصی شورای وزیران، طی مراسم

خاص و باشکوه دولتی، در «تپهٔ ده‌کیپک» شهر کابل به‌خاک سپرده شد.
انالله و انا الیه راجعون

د مارشال محمد قسيم فهيم

ژوند ليک

۱۳۹۲ - ۱۳۳۶

د مارشال محمدقسیم فهیم ژوند لیک

مارشال محمدقسیم فهیم د مولوی عبدالمتین زوی، په کال ۱۳۳۶ لمريز کال کې په یوې دیندارۍ او مخورۍ کورنۍ کې سترگې دي نړۍ ته پرانیستی. پلار یې مولوی عبدالمتین د پنجشیر یو له مطرحو او متنفذو علماو څخه و. مولوی عبدالمتین خپلې دیني زدکړې په هندوستان کې سرته ورسولې؛ د هغه د زدکړې په وخت د هندوانو او مسلمانانو د شخړو زور اخیستی وه او مسلمانانو د بیلتون غوښتنې شعارونه ورکول. په هغه وخت کې، مولوی عبدالمتین د مسلمانانو د جدایي غوښتونکي نه و او تاکید کوله چې مسلمانان د خپل اتحاد او ځای په خوندي کولو سره کولې شي خپلو لویو هدفونو ته ورسېږي.

مولوی عبدالمتین وروسته له هغه چې د هندوستان له «دیوبند» څخه یې د فراغت سند لاسته راوړل، د افغانستان په شمال کې د دیني علومو په تدریس بوخت شو او سه موده وروسته یې تجارت ته مخه کړه. د ثور کودتا (۱۳۵۷) په وخت کې مولوی عبدالمتین د پنجشیر ولایت له لومړنیو مشران څخه و چې د مجاهدینو له تشکیل، په خاصه توګه د شهید احمدشاه مسعود له اهدافو څخه یې خپل ملاتړ اعلان کړ او

د پنجشیر نور مشران یی د مجاهدینو ملاتړ ته وهڅول. مولوی عبدالمتین د پنجشیر په دره کي د خلکو تر منځ له احترام ډک څیره و.

مارشال محمدقسیم فهیم، خپلی لومړني زدکړي د پنجشیر په عمرز کي سر ته ورسولی او وروسته له هغه په ۱۳۴۹ لمریزکال کی د لوړو زدکړو په موخه کابل ته راغی او د کابل په عربی دارالعلوم کی شامل شو. هغه د زدکړو په جریان کی خپله عدالت غوښتني مبارزه د «نهضت جوانان مسلمان افغانستان» په چوکاټ کي پیل کړه. هغه د نهضت له نورو مشران سره لکه شهید انجنیرحبيب الرحمن خپله ریښتیني مبارزه پرمخ بوتله او دا فعالیتونه د هغه د سیاسی شخصیت په جوړولو کي موثر واقع شول.

محمدقسیم فهیم، له ثور کودتا (۱۳۵۷ لمریز) څخه وروسته له خپلو هم ټولگیان او د نهضت ملگرو سره د کابل - قندهار له مسیر نه پاکستان ته هجرت وکړ، په دغه وخت کی یی په لومړی وار له شهید احمدشاه مسعود سره آشنا شو او له سه مودی وروسته بیا افغانستان ته راغی او خپله مسلحانه مبارزه یی د کنړ ولایت په «شیگل» ولسوالی کي پیل کړه .

هغه د همدغی کال د مني په موسم کي پنجشیر ته داخل شو او د شهید احمدشاه مسعود سره یی یو ځاي د مجاهدینو لومړی هسته په پنجشیر کی جوړه او وروسته یی نورو ساحاتو ته وغزوله او مسلحانه مبارزاتو په لومړیو ورځو کي یی د پنجشیر ولایت

په شمال «آب تل، آریب او پریان» د مجاهدینو د تجهیزاتو او ترتیب په برخه کې کار پیل کړ.

محمدقسیم فهیم، د جهاد په لومړي کلنو کې (۱۳۵۸-۱۳۶۰) د مجاهدینو ترتیب او د منازعات حل لپاره چې د جمعیت اسلامی او حزب اسلامی کسانو تر منځ گروهې منازعات پیدا شوي و، سو واریې کاپیسا او پروان «تگاب، نجراب، سالنگونه، سیدخیل او کوهدامن» ته سفر وکړ.

محمدقسیم فهیم، په ۱۳۶۰ لمریز کال د شهید احمدشاه مسعود له هدایت سره سم د یو رسمی او عالی رتبه هیات په مشرې د مجاهدینو په مینځ کې دهمغږۍ او اتحاد رامنځته کولو په خاطر لومړي وار بدخشان، تخار، بغلان او کندز ته سفر او فعالیت پیل کړل چې د هغه د هڅو په نتیجه کې د مجاهدینو د جبهو د پراختیا لامل وشو.

د مجاهدینو د مرکزونو د سازماندهی او توسعی په خاطر منظمه تشکیلاتو ته ضرورت و چې په شمال او مرکزی ولایتونو کې د مجاهدینو مدیریت واخیست چې د دې کار سرته رسولو په خاطر د نظار شورا جوړه شوه. مارشال محمدقسیم فهیم د دغی شورا په جوړولو کې اساسی نقش درلود چې د دغی شورا په لومړي ناسته کې چه د پنجشیر په خاواک سیمه کې تر سره شوه، د دې شورا مرستیال وټاکل شو او د دغی شورا نوم هم د هغه له خوا پیشنهاد او دغونډی د گډونوالو د اکثریت له خوا ومنل شو. د شوروي یرغلگرو سره جگړه او په نظامی وضعیت کې داساسی تغیر په موخه

محمدقسیم فهیم په ۱۳۶۳ لمريز کال يو ځل بيا د کاپيسا، پروان او د کابل شمال د مجاهدينو د انسجام مسؤليت په غاړه واخيست او د دغو سيمو د مجاهدينو په همغږی کی موثر رول ولوباوه.

د نظار شورا له رامنځته کېدو د ۱۳۶۳-۱۳۶۸ تر منځ کلونو کې، مارشال محمدقسیم فهیم، د متعددو مأموریتونو او د مجاهدينو د جبهاتو پراختیا او انسجام لپاره د افغانستان نورو سيمو خصوصاً شمالي ولایتونو کې بوخت و. دغه فعالیتونه د جهاد په آخرو کلونو کې اوج ته ورسید او د ملی، با انگیزه او جهادي څیرو سره د روابطو تنظیم د نظام په داخل او په ځانگړی توگه کابل په اطرافو کې د امنیتي ساحاتو په برخه و.

په ۱۳۶۹ لمريز کال کې د مجاهدينو د يو عالي رتبه هيات په مشري د جهادي احزابو او مجاهدينو د همغږی او يوالی په موخه بلخ، جوزجان، سرپل او فاریاب ولایتونو ته سفر وکړ.

دغه سفر چې شپږ میاشتې یی وخت واخيست د تنظیمونو خپل منځی او باندنی اختلافات د مارشال فهیم په منځگړیتوب پای ته ورسیدل او شمالي جبهات وروسته له دی سفر نه، متحدانه او پوره همغږی ددښمنانو پر خلاف خپله جگړه پیل کړه.

همدا راز مارشال فهیم، په ۱۳۷۰ لمريز کال کې د مجاهدينو او په کابل کې د مخالف رژیم د قواوو ترمنځ د همغږی رامنځته کولو په خاطر، د جدی خطرات قبلولو

سره، د حاکم رژیم دواک لاندې سیمو نه په تیریدو د سالنگ له لاری دره کیان او مزارشریف ته سفر وکړ او هلته یې د مختلفو مشرانو سره د مجاهدینو په منځ کې د لایې همکارۍ او همغږي په خاطر، خبرې وکړې.

محمدقسیم فهیم، د شمال مجاهدینو قواوو د تنظیم نه وروسته، د عمومي قوماندان شهید احمدشاه مسعود په دستور خپل کوششونه د کابل شمالي سیمو کې د مجاهدینو د همغږي او اتحاد په خاطر پیل کړل چې په نتیجه کې د داکتر نجیب الله د ادارې سقوط زمینه له شمال څخه برابر کړ، محمدقسیم فهیم، د داکتر نجیب الله د حکومت له سقوط او د مجاهدینو د بریالیتوب نه وروسته د ثور په ۵ په کال ۱۳۷۱، د مجاهدینو د قواو په سر کې کابل ته داخل شو.

د اسلامی دولت له رامنځته کیدو څخه وروسته، په ۱۳۷۱ لمریز کال د پخواني جمهور رئیس استاد برهان الدین رباني په فرمان د امنیت وزیر په توګه وټاکل شوه چې د دې دندې نه علاوه د احمدشاه مسعود د مستقیم هدایت له مخې د کابل د دفاع په خاطر یې عمومي مسئولیت درلود چې د ۱۳۷۱ د ۱۱ جدی کودتا په شکست کې یې اساسي رول درلود.

په کال ۱۳۷۵ او د طالبان د واکمني په پرمهال نوموړی د یوې لنډې مودې لپاره د شمالي ولایتونو د مقاومت عمومي قوماندان په توګه پاته شو چې په پنجشیر باندې یې د طالبانو دوه قوي حملې شنړې کړې.

د هغه نه وروسته، د احمدشاه مسعود د هدايت له مخي په شمال شرقي ولايتونو کي د مجاهدينو د بيا رامنځته کيدو او د افغانستان د دفاع په خاطر د دغی ولايتونو د مجاهدينو رهبري يی په غاړه واخيسته.

د شهيد احمدشاه مسعود د شهادت (د ۱۳۸۰ د سنبلې ۱۸) نه وروسته د مجاهدينو قوماندانو او رهبرانو له خوا د مقاومت جبهی انسجام او نښه مديريت په خاطر د افغانستان په بحرانی شرايطو کي، محمدقسيم فهيم د ټولو دولتی او مقاومت قواوو عمومی قوماندان او د شهيد احمدشاه مسعود ځاي ناستي وټاکل شو. مارشال فهيم په دغو سختو شرايطو کي وټوانيد چي د افغانستان د دفاع په خاطر ټولی قواوی په سمه توگه رهبری کړی.

محمدقسيم فهيم، په کال ۱۳۸۰ د لمړم يا عقرب په ۱۸ د مقاومت قواوو په مشری کابل ته داخل شو او د افغانستان د نوی نظام د رامنځته کيدو په خاطر د بن په کنفرانس کی اساسي نقش درلود.

مارشال فهيم، په نوي سياسي شرايطو کي اساسي نقش درلود او په هيواد کي د ثبات او امنيت د رامنځته کيدو په برخه کي مهم نقش سرته ورسول. د لنډ مهاله اداري د رامنځته کيدو څخه وروسته د جمهورر رئيس لومړي مرستيال او ملی دفاع وزير په توگه وټاکل شو.

مارشال محمدقسيم فهيم، د اضطراری لویی جرگی نه وروسته، بيا هم د جمهوری

رياست لومړي مرستيال او د ملي دفاع وزير په توگه پاتي شو. هغه خپل ټولو كوششونه د افغانستان د سياسي ساختارونه بيا جوړونې ته وقف كړل او د نورو كارپوهانو او ملگرو سره يوځای يې د دموكراتيك او ولسي دولت په تشكيل كې مهم رول ولوباوه چې د همدې خدماتو په خاطر او دهيواد د خپلواكي لاسته راوړلو په خاطر د ۱۳۸۱ د ثور په ۱۵ كې د مارشالي رتبې ورسيد.

مارشال محمدقسيم فهيم، باور درلود چې مارشالي رتبه د افغانستان د خلكو د رښتيني مبارزې په ځانگړې توگه د جهاد او مقاومت حاصل دی او دغه رتبه د شهيدانو، معلولينو او مجاهدينو كورنيو ته تعلق لري او دغه رتبه به دی د افغانستان دخلكو د مبارزاتو يوې لويې لاسته راوړنې په توگه وساتي.

مارشال محمدقسيم فهيم، د موقت او انتقالي حكومت په دورو كې د سيمي هيوادونو د مرستي را جابلولو، ملي اردو او نظام جروني په خاطر امريكا، انگلستان، آلمان، فرانسه، روسيې، تاجكستان، ايران، هندوستان او متحده عربي اماراتو ته سفرونه وكړل او په دغو سفرونه كې يې ددې هيوادونو مشرانو سره هم ليده كاته وكړل.

د ۱۳۸۴ لمريز كال د ټولټاكنو وروسته، مارشال محمدقسيم فهيم، د پنځو كلونو په ترس كې د حكومت نه بهر په سياسي فعاليتونو بوخت و چې په نتيجه كې يې د ملي جبهې جريان د استاد برهان الدين رباني په مشري رامنځته كړه.

د افغانستان په دوهم پړاو ټاكنو كې د دريم ځل لپاره د رياست جمهوري د لومړي

مرستیال په توگه د وفاداری لوړه پر ځای کړه. په دغه دوره کې د نورو رهبران په څنګ کې د افغانستان دخلکو پخواني آرزو یعنی د دایمي سولې د رامنځته کیدو په خاطرې هلي ځلي وکړي او د نوي نظام د پایښت او د مجاهدینو د رول د تثبیت په خاطر په دولت کې، هلي ځلي وکړي. د مارشال محمدقسیم فهیم، آرزوګانې لا سرته نوی رسیدلي چې د کب په ۱۸ د ۱۳۹۲ لمریز کال د یک شنبی د ورځې په سهار د ۵۶ کلونو په عمر له دی فانی نړی نه سترګې پټې کړې او په حق ورسید او د افغانستان ولس په دریو ورځو کې عمومي ماتم ته کیناستل.

د افغانستان دولت او یو د ډیر شمیر هیوادونو استازو د مارشال محمدقسیم فهیم مړینه یو لویه ضایعه وبلله او په افغانستان کې د سولی او ثبات په خاطر د هغه هلي ځلي وستایلی. د مرحوم مارشال فهیم پیکر دوزیرانو شورا د اختصاصي مصوبې پر بنسټ، د شان داره دولتي مراسمو په ترس کې د ده کپک په غونډې کې خاوري ته وسپارل شو.

انالله و انا الیه راجعون